

Gemeente Valkenburg aan de Geul
Mr. L. Bongarts
Postbus 998
6300 AZ VALKENBURG AAN DE GEUL

R.J.J.M.M. Metsemakers
Advocaat
Postbus 1750, NL-6201 BT Maastricht
metsemakers@boelszanders.nl
T +31 (0)88 304 01 59
F +31 (0)43 362 65 62

Plaats/Datum Maastricht-Airport, 28 december 2016
Betreft Valkenburg/Herindeling NSO
Onze referentie RM/RM/7011108/60183257/V1

Geachte heer Bongarts,

De gemeenteraden van de gemeenten Onderbanken, Nuth en Schinnen (hierna: afgekort ONS) hebben bij (intentie)besluiten van respectievelijk 17 december 2015 en 31 mei 2016 besloten om een bestuurlijke fusie in de vorm van een gemeentelijke herindeling aan te gaan.

De gemeente Valkenburg aan de Geul is in 2016 benaderd door het college van b&w van de gemeente Nuth met de vraag of de gemeente bereid is tot vrijwillige samenvoeging c.q. herindeling met de ONS gemeenten. Kort en goed heeft het college daarop aangegeven zich primair te richten op samenwerking met de heuvellandgemeenten.

Bij e-mails van 20 december jongstleden heeft u gevraagd om een concept-zienswijze op te stellen die ter besluitvorming in de gemeenteraadsvergadering van 2 januari aanstaande kan worden voorgelegd. Deze zienswijze treft u onderstaand in concept aan.

Op grond van artikel 5 lid 2 Wet algemene regels herindeling (hierna: Wet Arhi) dient de zienswijze te worden gericht aan de drie colleges van ONS. Met inachtneming van de ingediende zienswijzen zullen de drie colleges van ONS een herindelingsadvies opstellen en ter besluitvorming voorleggen aan de gemeenteraden van ONS. Na vaststelling van het herindelingsadvies door de gemeenteraden van ONS wordt het herindelingsadvies tezamen met de zienswijze van Gedeputeerde Staten van Limburg aan de Minister toegezonden (artikel 5 lid 3 Wet Arhi). Indien de Minister besluit op basis van het herindelingsadvies een voorstel voor een herindelingsregeling te doen, zendt hij het voorstel aan de ministerraad binnen vier maanden na ontvangst van het herindelingsadvies (artikel 6 Wet Arhi).

Gelet op voorgaande procedure is het indienen van een zienswijze, als enige

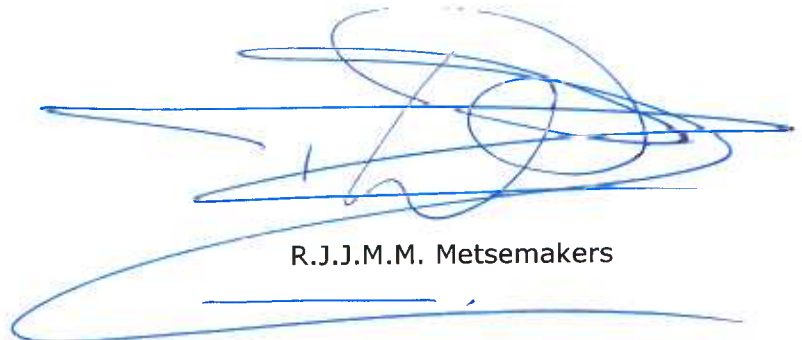
inspraak mogelijkheid, cruciaal in het proces van de gemeentelijke herindeling. Uiteindelijk wordt de gemeentelijke herindeling bij wet vastgesteld en is derhalve niet appellabel nu dit een algemeen verbindend voorschrift betreft waartegen geen bezwaar of beroep openstaat.

Wij hebben in onderstaande concept-zienswijze zo goed mogelijk de strategische visie van de gemeente Valkenburg aan de Geul proberen te verwoorden voor zover relevant in het kader van de gemeentelijke herindeling, in het bijzonder de wenselijke grenscorrectie met betrekking tot de kernen Hulsberg en Schimmert.

Wel merken wij uitdrukkelijk op dat daar waar in onderstaande concept-zienswijze wordt ingegaan op de strategische visie van de gemeente Valkenburg, wij het college en de raad uitnodigen daar kritisch naar te kijken en indien nodig aan te vullen c.q. bij te stellen. Dit nu een strategische visie voortdurend aan verandering onderhevig is en mede afhankelijk is van de actuele bestuurlijke opvattingen op het moment waarop die visie ter sprake komt.

Met vriendelijke groet,
Boels Zanders NV

J.L. Stoop

R.J.J.M.M. Metsemakers

Zienswijze

Geacht college,

Op 1 november 2016 hebben de gemeenteraden van de gemeenten Onderbanken, Nuth en Schinnen (hierna: ONS) een herindelingsontwerp vastgesteld dat gericht is op de wens tot vrijwillige herindeling in de vorm van een samenvoeging van de ONS gemeenten.

Op 2 november 2016 is het herindelingsontwerp gedurende 8 weken ter inzage gelegd en is eenieder in de gelegenheid gesteld om binnen voornoemde termijn een zienswijze in te dienen. Uit het ontwerpbesluit herindelingsontwerp, lid 4, pagina 7 alsmede uit pagina 74 van het herindelingsontwerp, volgt dat in het bijzonder de omliggende gemeenten en andere relevante partners actief worden benaderd om hun zienswijze kenbaar te maken en het herindelingsontwerp aan hen wordt toegezonden met het verzoek eventueel een zienswijze in te dienen.

Hoewel de gemeente Valkenburg aan de Geul hierin niet actief is benaderd noch het herindelingsontwerp aan hen is toegezonden, heeft de gemeenteraad het college van b&w verzocht gebruik te maken van de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze. **Eventueel:** De hiernavolgende zienswijze betreft een pro forma zienswijze. De gemeenteraad en het college van b&w van Valkenburg a/d Geul behouden zich het recht voor deze zienswijze nader aan te vullen en verzoeken u om daartoe een nadere termijn te verlenen.

Herindeling als kans voor verdergaande samenwerking met buurgemeenten

Bij brief van 14 oktober 2016 heeft het college van b&w van de gemeente Nuth zich gewend tot het college van b&w van Valkenburg aan de Geul (hierna: het College). Daarin is het College verzocht om vóór 1 november 2016 aan te geven of het College bereid is tot vrijwillige samenvoeging met de drie fusiegemeenten.

Bij brief van 26 oktober 2016 heeft het College aan het college van b&w van de gemeente Nuth laten weten dat de rol van de gemeente Valkenburg aan de Geul primair gelegen blijft in de samenwerking met de heuvellandgemeenten. Als bijlage bij voornoemde brief was de reactie van de gemeenteraad gevoegd, zoals die aan gedeputeerde Koopmans is verzonden naar aanleiding van zijn rapport "Besturen blijft vooruitzien". In die reactie heeft de gemeenteraad reeds aangegeven dat de kernen Hulsberg en Schimmert onderdeel zouden kunnen gaan uitmaken van de samenwerking en samenhang die reeds bestaat met de andere heuvellandgemeenten.

Naar aanleiding van de reactie van het College van 26 oktober 2016, heeft het college van Nuth bij brief van 8 november 2016 – mede naar aanleiding van de

onrust die bestaat in de kernen Hulsberg en Schimmert inzake de voorgenomen herindeling en de aandacht daarover in de media – het College gevraagd of het eerder ingenomen standpunt in de brief van 26 oktober 2016 onveranderd blijft.

In zijn reactie in de brief van 18 november 2016 heeft het College bevestigd dat zijn standpunt ongewijzigd blijft. Dit betekent derhalve dat het College zich primair nog immer richt op (verdergaande) samenwerking.

De voorgenomen herindeling en samenvoeging van de ONS gemeenten, waarbij de gemeentegrenzen verschuiven, biedt in dat kader een unieke kans voor samenwerking met buurgemeenten.

Gelet op de ontwikkelingen in de kernen Hulsberg en Schimmert met betrekking tot de aangekondigde herindeling, de raakvlakken en verbondenheid van deze kernen en hun inwoners met de gemeente Valkenburg aan de Geul alsmede de mogelijk toekomstige vorming van één heuvellandgemeente, maakt dat het gemeentebestuur van Valkenburg aan de Geul de kernen Hulsberg en Schimmert, die onderdeel uitmaken van het heuvelland, graag zou verwelkomen binnen haar gemeentegrenzen.

Ondersteund door de toekomstvisie van Valkenburg aan de Geul, is groei in inwoneraantal noodzakelijk voor behoud van de leefbaarheid binnen de gemeente maar ook om de toekomstvisie als groeigemeente te verwezenlijken. Daarin speelt investering in de kwaliteit van natuur en landschap als groen hart in het verstedelijkte gebied in de regio Zuid Limburg een belangrijke rol. De bereidheid tot investeringen op dit vlak sluit bovendien naadloos aan bij de ambities die Valkenburg aan de Geul heeft als Heuvellandgemeente waarin toerisme en recreatie een prominente rol spelen. De kernen Hulsberg en Schimmert zouden hierin een grote rol van betekenis kunnen vervullen.

Zoals reeds hiervoor is aangegeven, is in de praktijk reeds sprake van een sterke binding over en weer tussen de gemeente Valkenburg aan de Geul en de inwoners van de kernen Hulsberg en Schimmert, die verder strekt dan de werkgelegenheid en het voorzieningen- en leisure niveau die Valkenburg biedt aan de inwoners van deze kernen.

Een formele toetreding van deze kernen tot de gemeente Valkenburg aan de Geul in het proces van de voorgenomen gemeentelijke herindeling in het Heuvelland biedt derhalve additionele kansen met betrekking tot voornoemde binding en speelt een belangrijke rol in de verdere ontwikkeling van deze kernen alsmede in leefbaarheid, cultuur, landschapsbehoud/ontwikkeling en toerisme in de regio Heuvelland en de gemeente Valkenburg aan de Geul.

De gemeente Valkenburg aan de Geul realiseert zich daarentegen ook dat haar voorstel tot een herindeling, waarbij de kernen Hulsberg en Schimmert binnen haar gemeentegrenzen zouden vallen, tot een aanzienlijke toename van kosten leidt op

de gemeentelijke begroting. Dit nu onder meer de gemeentelijke taken binnen het sociaal domein ten aanzien van deze kernen voor rekening en risico van de gemeente Valkenburg aan de Geul zouden komen.

Ondanks een aanzienlijke toename aan kosten en intensivering van gemeentelijke taken, is de gemeenteraad van Valkenburg aan de Geul ervan overtuigd dat het opgaan van de kernen Hulsberg en Schimmert in haar gemeente, onverkort past binnen de strategische visie alsmede het groeibeleid van de gemeente Valkenburg aan de Geul.

Wettelijk kader en toetsingscriteria herindeling

Krachtens artikel 123 lid 1 Grondwet kunnen gemeenten bij wet worden opgeheven en nieuwe gemeenten worden ingesteld. In de Wet algemene regels herindeling (hierna: Wet arhi) is geregeld hoe achtereenvolgens betrokken gemeente- en provinciebesturen en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: de Minister) de voorbereiding tot een herindelingsregeling ter hand kunnen nemen en welke procedureregels in dat verband in acht genomen moeten worden.

Gelet op de rol van de regering als medewetgever bij gemeentelijke en provinciale herindelingen, heeft de Minister het "Beleidskader gemeentelijke herindeling" (hierna: het Beleidskader) vastgesteld, waarin de inhoudelijke criteria zijn opgenomen aan de hand waarvan gemeentelijke en provinciale herindelingen en herindelingsvoorstellen worden getoetst door het kabinet.

Op grond van het Beleidskader wordt een herindelingsvoorstel in ieder geval getoetst aan de volgende vijf criteria:

1. Draagvlak (lokaal, bestuurlijk en maatschappelijk)
2. Interne samenhang/dorps- en kernenbeleid
3. Bestuurskracht
4. Evenwichtige regionale verhoudingen
5. Duurzaamheid

Ad 1: Draagvlak lokaal, bestuurlijk en maatschappelijk

Uit het Beleidskader volgt dat bij een gemeentelijke herindeling niet enkel sprake dient te zijn van bestuurlijk draagvlak, maar een herindeling ook de steun dient te kennen van de betrokken inwoners.

In de aanloop naar de vaststelling van het herindelingsontwerp zoals dat thans ter inzage ligt, is er bij de inwoners in de kernen Hulsberg en Schimmert onrust ontstaan met betrekking tot het feit dat de gemeenteraad van Nuth met een bescheiden meerderheid van stemmen, besloten heeft dat zij onderdeel wil uitmaken van de gemeentelijke herindeling met de gemeenten Schinnen en

Onderbanken.

Middels een handtekeningenactie heeft maar liefst 50% van de stemgerechtigden in Schimmert zich uitgesproken tegen de voorgenomen herindeling. Een nader ingelaste informatieavond in Schimmert heeft – blijkens diverse media berichten – niet alsnog het gewenste draagvlak in Schimmert weten te creëren.

Ook in Hulsberg leeft het gevoel dat onvoldoende is onderzocht of de inwoners onderdeel willen uitmaken van ONS dan wel onderdeel zouden willen uitmaken van een andere gemeente.

Bovendien kent de gemeentelijke herindeling geen breed bestuurlijk draagvlak in de gemeente Nuth. Middels een initiatiefvoorstel van de gezamenlijke oppositiepartijen en coalitiepartij VVD, is uiteindelijk met een krappe meerderheid van 9 stemmen voor en 7 stemmen tegen in de raadsvergadering van 31 mei 2016 besloten om aan te sluiten bij het herindelingsproces met de gemeenten Schinnen en Onderbanken. Nota bene de gehele coalitie – behoudens de VVD fractie – bestaande uit het CDA, Groenlinks en Leefbaar Nuth hebben tegen de voorgenomen herindeling gestemd.

Dit maakt derhalve dat Valkenburg aan de Geul grote twijfels plaats bij de deelname van Nuth, althans de kernen Hulsberg en Schimmert aan deze herindeling gelet op het smalle bestuurlijk draagvlak binnen de gemeente Nuth. Daar komt in het bijzonder bij dat naast het bestuurlijk draagvlak, de kernen Hulsberg en Schimmert een duidelijk signaal hebben afgegeven door zich tegen de herindeling uit te spreken. Daarbij is aangegeven dat de inwoners van de kernen Hulsberg en Schimmert zich beter kunnen identificeren met de gemeente Valkenburg aan de Geul.

Ad 2: Interne samenhang/dorps- en kernenbeleid

Volgens het Beleidskader is het "van betekenis dat de nieuwe gemeente een interne samenhang kent, die identiteit geeft aan de nieuwe bestuurlijke eenheid zonder het belang van dorpen en kernen te miskennen. De aard van interne samenhang van de nieuwe te vormen gemeente kan verschillende uitingsvormen hebben: cultureel, sociaal, economisch, geografisch, enzovoort. *Voorkomen moet worden, dat de nieuwe gemeente niet meer is dan een administratieve eenheid waarmee burgers en maatschappelijke organisaties zich niet of nauwelijks verbonden voelen.*"

Met betrekking tot de kernen Hulsberg en Schimmert wordt te dien aanzien verwezen naar hetgeen onder ad 1 naar voren is gebracht. Gelet op het voorgaande stelt de gemeenteraad van Valkenburg aan de Geul zich op het standpunt dat onvoldoende onderzoek is gedaan naar de maatschappelijke binding en samenhang van de kernen Hulsberg en Schimmert met de nieuw te vormen ONS gemeente en dat in de voorbereidingsfase van het Herindelingsontwerp duidelijk naar voren is gekomen dat een dergelijke binding en samenhang van Hulsberg en Schimmert

met de overige kernen van ONS ontbreekt.

Ad 5: Duurzaamheid

Uit het Beleidskader volgt dat de toetsingsmaatstaf duurzaamheid van de nieuw te vormen gemeente "nadrukkelijk ook een regionaal aspect heeft". Aldus het Beleidskader betekent dit dat "afwegingen met betrekking tot duurzaamheid ook in een regionale context inzichtelijk moeten worden gemaakt in het herindelingsadvies." Dit betekent volgens het Beleidskader dat "ten aanzien van het herindelingsvoorstel dus ook vooraf zal moeten worden getoetst of er sprake is van andere gemeenten die bij het herindelingsadvies betrokken zouden moeten worden." Laatstgenoemde beoordeling in het kader van een duurzame fusiegemeente in verhouding tot de buurgemeenten gaat verder dan enkel de vraag of een buurgemeente zich wil aansluiten bij de nieuw te vormen fusiegemeente.

Gesterkt door de signalen uit de kernen Hulsberg en Schimmert, stelt de gemeenteraad van Valkenburg aan de Geul zich op het standpunt dat zij onvoldoende is betrokken in het herindelingsproces. Dit nu louter is geïnformeerd of Valkenburg onderdeel zou willen uitmaken van de thans te vormen fusiegemeente, zonder daarbij te onderzoeken of de herindeling aanleiding geeft om de kernen Hulsberg en Schimmert geen onderdeel te laten maken van de voorgenomen herindeling wegens het ontbreken van voldoende draagvlak in deze kernen.

Afronding

Gelet op het voorgaande spreekt de gemeenteraad van Valkenburg aan de Geul hierbij uitdrukkelijk uit onderdeel te willen maken van de voorgenomen gemeentelijke herindeling, in die zin dat bij de grenscorrectie die plaatsvindt in het kader van voornoemde herindeling, de kernen Hulsberg en Schimmert binnen het grondgebied van de gemeente Valkenburg a/d Geul komen te vallen, met alle verantwoordelijkheden die daarbij voor rekening en risico van de gemeente Valkenburg aan de Geul komen.

In lijn met het voorgaande wenst de gemeenteraad alsmede het college van b&w van Valkenburg aan de Geul overleg te voeren met de bevoegde gezagen van ONS.